STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA DÁMASA RUIZ-JARABA COLOMERA

přednesené dne 14. března 2006 [1]

I – Úvod

1. Článek 6 bod 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech [2] umožňuje, je-li žalováno více osob s bydlištěm v různých členských státech, žalovat u příslušného soudu kterékoliv z těchto zemí, za předpokladu, že jsou žaloby úzce spojeny.

2. Oberster Gerichtshof (rakouský nejvyšší soud) má vyložit výše uvedené ustanovení v rámci kasačního opravného prostředku proti zamítnutí žaloby na zaplacení podané proti dvěma osobám, z nichž jedna má bydliště v Rakousku a druhá má sídlo v Německu. Nicméně, jelikož žaloba podaná proti prvnímu žalovanému, toho času v úpadkovém řízení, byla odmítnuta jako nepřípustná, řízení dále pokračuje pouze proti druhému žalovanému.

3. Svou předběžnou otázkou, položenou na základě článků 68 ES a 234 ES ve vzájemném spojení, se soud ptá, zda se lze za těchto okolností dovolávat uvedeného výběru soudu.

II – Právní rámec

A – *Nařízení č. 44/2001*

4. Na základě článku 65 Smlouvy o ES nahradila Rada Bruselskou úmluvu z roku 1968 [3] nařízením č. 44/2001 [4] za účelem sjednotit pravidla pro určení soudu příslušného pro rozhodnutí s ohledem na ochranu řádného fungování vnitřního trhu [5].

1 — Původní jazyk: španělština.

2 — Úř. věst. L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42.

3 — Úmluva o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (konsolidované znění v Úř. věst. 1998, C 27, s. 1).

4 — Článek 68 nařízení č. 44/2001. Bruselská úmluva nicméně zůstává v účinnosti v Dánsku (čl. 1 bod 3 uvedeného nařízení) a na územích členských států, která spadají pod územní rozsah působnosti uvedené Úmluvy, ale nikoli pod rozsah působnosti nařízení na základě článku 299 ES.

5 — Druhý a šestý bod odůvodnění.

5. Ustanovení týkající se „sporů uvnitř Společenství" musí být „vysoce předvídatelná" a založená na zásadě, podle které je příslušnost obecně založena na „místě bydliště žalovaného [...], kromě několika přesně určených případů, kdy předmět sporu nebo smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného určujícího hlediska" [6], ačkoliv uvedený soud musí být doplněn jinými soudy, podle kritérií založených na „úzké vazbě mezi soudem a právním sporem nebo usnadňujících řádný výkon spravedlnosti" [7].

6. V souladu s těmito zásadami stanoví čl. 2 bod 1 uvedeného nařízení, že: „Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště na území některého členského státu, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu."

7. Články 5, 6 a 7 obsahují různé případy „zvláštní příslušnosti", v souladu s tímto všeobecným pravidlem. Dle článku 6 „osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být též žalována,

1) je-li žalováno více osob společně, u soudu místa, kde má bydliště některý z žalovaných, za předpokladu, že právní nároky jsou spojeny tak úzce, že je účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí v oddělených řízeních.

[...]".

B – *Rakouská právní úprava*

8. Článek 6 Konkursordnungu (zákon o konkurzu; dále jen „KO") stanoví:

„1) Spory, jejichž předmětem je uplatnění nebo zaručení práv k majetku, který tvoří konkurzní podstatu společnosti v úpadku, nemohou být proti úpadci zahájeny nebo v nich nesmí být pokračováno poté, co bylo zahájeno úpadkové řízení.

2) Spory, jejichž předmětem jsou nároky na přednostní uspokojení a nároky na oddělené uspokojení z majetku vyloučeného z konkurzní podstaty mohou být zahájeny a mohou i pokračovat po prohlášení konkurzu, nicméně pouze proti správci podstaty.

3) Spory, jejichž předmětem jsou nároky, které se nijak netýkají konkurzní podstaty,

6 — Jedenáctý bod odůvodnění.
7 — Dvanáctý bod odůvodnění.

zvláště pak osobní nároky dlužníka, mohou být zahájeny a mohou i pokračovat, ať už z podnětu dlužníka či proti němu, během úpadkového řízení."

9. Toto ustanovení tedy stanoví „nedostatky podmínek řízení", z důvodu kterých jsou řízení namířená proti majetku tvořícímu součást konkurzní podstaty po rozhodnutí o úpadku nepřípustná, a které tak brání v zahájení nebo pokračování takových řízení.

10. Jde o opatření, která mají obdobu i v ostatních právních řádech, a jejichž cílem je sjednotit pohledávky věřitelů proti dlužníku, který je v úpadku, a urychlit tak provedení úpadku [8]. Povolit jednotlivcům samostatná řízení by způsobilo souběh právních a praktických nevýhod.

11. Jak vysvětluje předkládající soud, správce podstaty musí přezkoumat práva uvedená ve čl. 6 odst. 1 KO za účelem jejich začlenění do konkurzní podstaty, bez předložení věci soudu [9]; nicméně, jestliže je začlenění nároků sporné, musí se dotyčná osoba dovolávat svých práv u soudu proti těm, kteří popřeli jeho pohledávku [10]. Jestliže pak v této fázi sporu dlužník výslovně nepopře dluh, získá věřitel vykonatelné právo na uspokojení, které zůstává v platnosti i po vyhlášení úpadku [11].

III – Skutkový stav, spor v původním řízení a předběžná otázka

12. Dne 30. ledna 2004 podala Reisch Montage AG u Bezirksgericht Bezau (kantonální soud) žalobu na zaplacení proti Mariovi Gisingerovi, který má bydliště v Rakousku, jakož i proti společnosti Kiesel Baumaschinen Handels GmbH, jejíž sídlo je v Německu, přičemž od nich požaduje solidární uhrazení částky 8 689,22 eur na základě dohody o postoupení pohledávky, kterou podepsali s Günterem Reischem [12].

13. Svým rozhodnutím ze dne 24. února 2004 Bezirksgericht Bezau odmítl žalobu Reisch Montage v rozsahu, v jakém směřovala proti M. Gisingerovi z důvodu, že úpadkové řízení týkající se majetku posledně uvedeného bylo zahájeno dne 23. července 2003. Rozhodnutím ze dne 15. dubna 2004 pak rozhodl o tom, že není místně a mezinárodně příslušný.

8 — Například na základě španělského zákona o konkurzu (Ley Concursal č. 22/2003 ze dne 9. července, BOE č. 164 ze dne 10. července 2003, s. 26905) nepřísluší civilním soudům zabývat se žalobami, o kterých rozhoduje soud příslušný ke konkurzu; jestliže však bylo řízení už zahájeno, rozhodne soud o vyškrtnutí věci z důvodu neplatnosti (článek 50).

9 — Článek 104 KO.

10 — Článek 110 KO.

11 — Článek 61 KO.

12 — Předkládající soud zdůrazňuje, že žádost neobsahuje žádné další podrobnosti ohledně této dohody.

14. Nespokojena s rozhodnutím, Reisch Montage AG podala odvolání k Landesgericht Feldkirch (krajský soud), který rozhodnutím ze dne 8. června 2004 rozhodl, že je ve věci příslušný soud prvního stupně.

15. Žalovaná společnost podala kasační opravný prostředek u Oberster Gerichtshof, který přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Může se žalobce dovolávat čl. 6 bodu 1 nařízení (ES) č. 44/2001 [...], pokud podá žalobu proti osobě s bydlištěm ve státě soudu a proti osobě usazené v jiném členském státě, avšak žaloba proti osobě s bydlištěm ve státě soudu je již k okamžiku podání této žaloby nepřípustná z důvodu zahájeného úpadkového řízení na její majetek, které má podle vnitrostátního práva za následek zastavení řízení?“

IV – Řízení před Soudním dvorem

16. V souladu s článkem 20 statutu Soudního dvora předložily vlády Německa a Francie, jakož i Komise, svá písemná vyjádření.

17. Jelikož po ukončení písemné fáze řízení nikdo nepožádal o slyšení, byla věc připravena k předložení tohoto stanoviska po všeobecné schůzi Soudního dvora konané dne 14. února 2006.

V – Analýza předběžné otázky

A – *Předběžná poznámka*

18. Hned od počátku je vhodné poukázat na to, že mnoho ustanovení nařízení č. 44/2001 je shodných s ustanoveními Bruselské úmluvy, kterou nahrazuje, což má za důsledek, že výklad v právní teorii i v judikatuře, které se jich týkají, může být v plném rozsahu použit.

19. Je tomu tak i v případě článku 2, který je v obou textech totožný [13], a čl. 6 bodu 1, jehož prostřednictvím se do nařízení č. 44/2001 včleňují upřesnění příslušného ustanovení Úmluvy, která přinesl rozsudek

13 — Jediný rozdíl spočívá v odkazech na „toto nařízení“ respektive „tuto Úmluvu“.

ze dne 27. září 1988, Kalfelis [14], potvrzený pozdější judikaturou [15]; tato upřesnění vyžadují vazbu mezi žalobami proti několika osobám.

B – *Pravidla určování soudní příslušnosti*

20. Uvedený článek 2 umožňuje oddělit povinná kritéria, kterými se řídí určování příslušnosti [16]. Jeho dva postuláty systém strukturují: pravidla se uplatňují v závislosti na tom, jestli má žalovaný bydliště ve Společenství [17], v kterémžto případě jsou příslušné soudy státu, ve kterém žije, nezávisle na jeho státní příslušnosti [18].

21. Tento článek uplatňuje právní zásadu *actor sequitur forum rei*, všeobecně uznávanou v komparativním právu, za účelem chránit zájmy žalovaného, pro kterého je obhajoba před soudy jiné země, než je země jeho původu, obtížnější [19], ačkoliv také navrhovatel je zvýhodněn, protože je tím pro něj snadnější dosáhnout vykonání rozsudku.

22. *Forum domicilii* je tedy obecným pravidlem; ne však výhradně, neboť funguje společně s dalšími soudy [20], které od něho v některých případech mohou upustit, jestliže si toho žádá podstata věci [21], nebo na žádost účastníků řízení [22].

23. V jiných případech bude článek 2 doplněn ustanoveními, která upřesňují mezinárodní a územní příslušnost pomocí právních norem kogentních pro žalovaného a pouze dispozitivních pro navrhovatele, který má možnost vybrat si z několika možných postupů [23].

24. V tomto smyslu stanoví články 5 a 6 nařízení č. 44/2001 zvláštní pravomoci, které

14 — Věc 189/87, Recueil, s. 5565, zvláště body 7 až 12.

15 — Rozsudek ze dne 27. října 1998, Réunion européenne a další (C-51/97, Recueil, s. I-6511), body 47 až 49.

16 — Rozsudek ze dne 9. prosince 2003, Gasser (C-116/02, Recueil, s. I-14693, bod 72); ze dne 27. dubna 2004, Turner (C-159/02, Recueil, s. I-3565), bod 24; a ze dne 1. března 2005, Owusu (C-281/02, Sb. rozh. s. I-1383), bod 37.

17 — V souladu s čl. 4 bodem 1 nařízení č. 44/2001 „[n]emá-li žalovaný bydliště na území některého členského státu, určuje se příslušnost soudů každého členského státu podle jeho vlastních právních předpisů, s výhradou článků 22 a 23".

18 — Guardans Cambó, I. a kol., *Comentario al Convenio de Bruselas relativo a la competencia judicial y a la ejecución de resoluciones judiciales en materia civil y mercantil*, vyd. Calvo Caravaca, A. L., Universidad Carlos III de Madrid/Boletín Oficial del Estado, Madrid, 1994, s. 62.

19 — Zpráva o Úmluvě o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, sestavená P. Jenardem (Úř. věst. 1979, C 59, s. 1).

20 — Článek 3 bod 1 nařízení č. 44/2001 stanoví, že: „osoby, které mají bydliště na území některého členského státu, mohou být u soudů jiného členského státu žalovány pouze na základě pravidel stanovených v oddílech 2 až 7 této kapitoly"; Droz, G. A. L., *Compétence judiciaire et effets des jugements dans le marché commun (Étude de la Convention de Bruxelles du 27 septembre 1968)*, Librairie Dalloz, Paříž, 1972, s. 56.

21 — Článek 22 nařízení č. 44/2001 začíná následovně: „Bez ohledu na bydliště mají výlučnou příslušnost [...]".

22 — V souladu s články 23 a 24 nařízení č. 44/2001 se soud některé ze zemí Společenství může prohlásit za příslušný navzdory tomu, že žalovaný nemá bydliště v některém z členských států.

23 — Druhý až pátý oddíl druhé kapitoly. Například články 5, 6, 9 až 12, 16, 19 a 20 užívají slovesa „může".

umožňují věc předložit soudu, který nemá sídlo v členském státě dlužníka; příslušný soud je tak určen přímo a na okraji vnitrostátních právních předpisů, na základě své úzké vazby s předmětem sporu.

25. Výše uvedená ustanovení stanoví určitý počet pravidel o příslušnosti, jako například *forum contractus* [24] nebo *forum delicti commissi* [25], ze kterých se v daném případě týká věci *forum connexitatis*, které zahrnuje různé typy vazeb mezi řízeními, mezi kterými je i případ více žalovaných; v tomto případě podléhá pravidlo určení příslušnosti ustálené vůli zákonodárce Společenství, aby veškerá řízení týkající se dané věci byla svěřena nejbližšímu soudnímu orgánu, nebo soudu, který má s danou věcí nejužší vztah [26].

C – *Zvláštní příslušnost v případě více žalovaných*

26. Účast více osob v řízení způsobuje situaci „litis consortia" (t.j. účast několika procesních subjektů), které může být aktivního (jestliže se sporu účastní více žalobců a jeden žalovaný), pasivního (jestliže se sporu účastní více žalovaných a jeden žalobce) nebo smíšeného (jestliže se sporu účastní více žalobců i více žalovaných) typu.

27. Článek 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 odkazuje na situaci pasivního „litis consortia" [27], ačkoliv se může vztahovat i na situaci smíšeného „litis consortia" [28]. Výběr soudu se povoluje, pokud mají dva nebo více dlužníků bydliště v různých členských zemích [29] a pokud jsou právní nároky [30] mezi sebou natolik spojeny, že je vhodné je projednat a rozhodnout o nich společně.

28. Požadavek existence souvislosti sleduje dva cíle. Zaprvé, snižuje riziko souběžných vzájemně si odporujících soudních rozhodnutí, zadruhé zamezuje tomu, aby byla

24 — Článek 5 bod 1 písm. a).

25 — Článek 5 body 3 a 4.

26 — Desantes Real, M., *Competencia judicial internacional en la Comunidad Europea*, vyd. Bosch, Barcelona, 1986, s. 329.

27 — Výše uvedená Jenardova zpráva poukazuje na to, že podobná pravidla se objevují v právních předpisech států, které podepsaly Bruselskou úmluvu – s výjimkou Německa – a navíc se vyskytují v mnoha dvoustranných úmluvách; viz také Loussouarn, I., *Droit international privé*, 2. vyd., Dalloz, Paříž, 1980, s. 610.

28 — Co se týče aktivního „litis consortia ", které není upřesněno dalšími předpisy, budou uplatněny vnitrostátní právní předpisy členských států; Geimer, R., a Schütze, *Internationale Urteilsanerkennung*, díl 1., první část, Mnichov, 1983, s. 385.

29 — Podmínka neexistence společného bydliště je implicitní; Tirado Robles, C., *La competencia judicial en la Unión Europea. Comentarios al Convenio de Bruselas*, Bosch, Barcelona, 1995, s. 64. Právní teorie odmítá uplatnění pravidla, má-li některý z žalovaných bydliště mimo Společenství; Garau Sobrino, F. F. a kol., *Comentario al Convenio de Bruselas* [...], s. 171.

30 — Navzdory použití výrazu „právní nároky" je třeba se vyhnout záměně subjektivní akumulace právních nároků dle čl. 6 bodu 1 se spojením řízení dle čl. 27 až 30 nařízení č. 44/2001.

u jednoho z žalovaných odňata neoprávněně pravomoc soudů státu, ve kterém má bydliště [31].

D – *Přezkoumání předběžné otázky*

29. Byly navrhnuty dvě možné odpovědi na otázku předloženou předkládajícím soudem: francouzská vláda a Komise považují za možné dovolávat se ustanovení o zvláštní příslušnosti, na rozdíl od německé vlády, která tuto možnost odmítá. Je tedy vhodné přezkoumat obě alternativní řešení.

1. První alternativa

30. V projednávané věci jsou – jak se zdá – splněny podmínky pro uplatnění čl. 6 bodu 1, neboť ve věci jsou dva žalovaní a žaloby jsou úzce spojeny z důvodu společného a nerozdílného závazku [32], na jehož základě může být uhrazení celkové pohledávky požadováno po kterémkoli z obou dlužníků.

31. Aby bylo možné dovolávat se zvláštní příslušnosti, bylo by po formální stránce dostačující, pokud by se navrhovatel obrátil na soud ve věci více osob, ze kterých by se touto cestou stali žalovaní, a to bez ohledu na věcné nebo procesní překážky, které by mohly vyvstat v daném okamžiku nebo později.

32. Toto tvrzení se opírá o nejméně čtyři důvody. Zaprvé, ještě před posouzením procesněprávní platnosti musí soud uznat svou příslušnost, která nezávisí ani na přípustnosti žaloby, ani na věcném přezkoumání platnosti nároku, které tvoří projednání věci samé.

33. Zadruhé, nařízení č. 44/2001 neupřesňuje koncept „žalovaného" ani „více žalovaných" [33] a požaduje pouze spojení „právních nároků", bez dalších podrobností.

34. Zatřetí, dle článku 30 výše uvedeného nařízení, soud zahájí řízení v okamžiku, „kdy byl u soudu podán návrh na zahájení řízení

31 — Ačkoliv se čl. 6 bod 2 zmiňuje o tomto důvodu: „jedná-li se o žalobu o záruku nebo o intervenční žalobu, u soudu, u něhož byla podána původní žaloba, ledaže by toto řízení bylo zahájeno pouze proto, aby tato osoba byla odňata soudu, který je pro ni příslušný", tento důvod není obsažen v bodě 1, avšak může být odvozen z ducha a z cíle textu, jakožto důsledek podmínky existence souvislosti (Jenardova zpráva), nebo jakožto nezávislý důvod (Droz, *op. cit.*, s. 71 se domnívá, že jde spíše o opomenutí než o vědomé vynechání); viz také Gothot, P., a Holleaux, D., *La Convención de Bruselas de 27 de septiembre de 1968 (competencia judicial y efectos de las decisiones en el marco de la CEE)*, vyd. La Ley, Madrid, 1986, s. 69.

32 — Jenardova zpráva uvádí fakt, že „se jedná o solidární dlužníky" jako příklad existence souvislosti.

33 — Droz, *op. cit.*, s. 71.

nebo jiná rovnocenná písemnost". Tento okamžik slouží také, v souladu s výše uvedenou věcí Kalfelis, k posouzení existence souvislosti [34], a tedy i ke zjištění, zda daný akt zmiňuje nejméně dva žalované [35].

35. Nakonec, jestliže se žalobce ustoupením nebo zpětvzetím vzdá dalšího řízení proti žalovanému, jehož bydliště spadá do rozsahu příslušnosti soudu, který věc projednává v souladu s čl. 6 bodem 1, zásada *perpetuatio jurisdictionis* zakazuje změnu mezinárodní příslušnosti tak, že věc bude dále projednávána před stejným soudním orgánem [36]. Tato zásada se uplatňuje v případě, že jedna z dotčených osob není připuštěna k řízení z jiných důvodů.

2. Druhá alternativa

36. Článek 6 bod 1, jakož i některá další ustanovení, která stanoví odchylku od obecného pravidla článku 2, je omezovacího typu [37] a musí být vykládán restriktivně [38] a v souladu se sledovaným cílem; v souladu s tímto výkladem nemůže být toto ustanovení v projednávaném případě uplatněno.

37. Existují také další argumenty, které posilují tento výklad. Nejprve, volitelný soud, stanovený v případě více žalovaných, není samoúčelný, ale jde o prostředek, jak posílit procesní systematiku a jak se vyhnout vzájemně si odporujícím rozhodnutím; těchto cílů nelze dosáhnout, jestliže je jedna z žalob nepřípustná.

38. Zadruhé, výhoda nebýt nucen hájit se před soudem v zemi jiné, než je země bydliště žalovaného, nepoškozuje protistranu ani jí neukládá nepřiměřenou zátěž, jakou je v tomto sporu nutnost informovat se o úpadkovém řízení.

3. Navrhované řešení

39. Žádná z obou navržených alternativ neodpovídá skutkovému stavu, jak ji vykládá předkládající soud; obě navíc zahrnují určitá snadno stanovitelná rizika, která budou zřejmá z dalšího výkladu.

34 — Bod 12.

35 — Garau Sobrino, F. F. a kol., op. cit., *Comentario al Convenio de Bruselas* [...], s. 170, uvádí, že na *litis consortium* se obvykle odvolává v okamžiku podání návrhu na zahájení řízení.

36 — Desantes Real, M., *op. cit.*, s. 331.

37 — Weser, M., *Convention communautaire sur la compétence judiciaire et l'exécution des décisions*, Centre interuniversitaire de droit comparé, Brusel/Paříž, 1975, s. 266.

38 — Rozsudek ze dne 22. listopadu 1978, Somafer (33/78, Recueil, s. 2183), bod 7, ukazuje výhody, které plynou z vyhnutí se příliš širokému a mnohoznačnému výkladu odchylek od ustanovení článku 2 Bruselské úmluvy.

40. V případě návrhu na zahájení řízení podaného k soudu některého členského státu ve věci pohledávky dvou solidárních dlužníků, z nichž pouze jeden, který doložil příslušnost soudu a který zesnul před počátkem řízení, má bydliště v dotyčné zemi, první výše uvedená alternativa, založená na formálních důvodech, sice jasně otázku řeší, nicméně výsledek je neuspokojivý, protože se zamezuje vzájemně si odporujícím rozhodnutím pouze tím, že zesnulý není předvolán (bylo by tomu jinak, jestliže by se soud obrátil na dědice).

41. Podobně, jestliže žalovaný, jehož bydliště určuje příslušnost, postoupil svůj dluh na další osobu, aniž to oznámil žalobci, pochyby o pasivní legitimaci a o následcích takového neoznámení by odůvodnily předběžné přezkoumání těchto otázek, a případně i odmítnutí zahájení řízení; a jelikož by i soud jiného státu, ve kterém by měl bydliště další žalovaný, mohl také řízení odmítnout, výsledkem by byla vzájemně si odporující rozhodnutí.

42. Dle mého názoru pochází uvedené dilema z toho, že jestliže je – *ab initio* – v souladu s vnitrostátními právními předpisy nutné prohlásit jednu z žalob za nepřípustnou, není zároveň splněna věcná podmínka více žalovaných, takže není namístě uplatnit ustanovení o volitelném soudu, které nesplňuje svůj účel.

43. Účast nejméně dvou žalovaných ve sporu je vyvolána uměle. Nejde o to, že by musela být žaloba odmítnuta, nebo že by bylo nutné dále přezkoumat tuto stránku věci, ale jednoduše o to, že ze závazných právních důvodů spor nemůže pokračovat.

44. Jestliže navíc jeden z žalovaných se od počátku nemůže zúčastnit řízení, soudy přesto vydají vzájemně si odporující rozhodnutí, protože příslušný soud státu, ve kterém má tento žalovaný bydliště, nepřijme žádné rozhodnutí.

45. Použití ustanovení v případech podobných sporu v původním řízení naopak mění tuto všeobecnou zásadu v rozporu s judikaturou Soudního dvora [39], protože pod záminkou pouhého zdání je procesní subjekt předvolán před soud cizího státu, což obnáší odpovídající snížení možností obhajoby.

46. Navrhované řešení přihlíží k nutné předvídatelnosti výkladu ustanovení týkajících se soudní příslušnosti, protože navrhované možnosti jsou přesně vymezeny a bez přidání

39 — Výše uvedené rozsudky Kalfelis, bod 8, a Réunion européenne a další, bod 47.

nových podmínek pro uplatnění zvláštní příslušnosti upřesňují podmínky stávající.

47. Toto řešení také neznamená, že by měly vnitrostátní právní řády nepřímý dopad na příslušný soud na úkor jeho účinnosti, což judikatura [40], podle které musí mít normy Společenství přednost před vnitrostátními normami, které jsou s nimi v rozporu [41], zakazuje. Účinnost předpisů Společenství, se kterými uvedené řešení není v rozporu, se tím neoslabuje, protože příslušná pravidla mají rozdílnou oblast působnosti, ačkoliv se sobě v některých bodech blíží.

48. Je třeba dále uvést, že nařízení č. 44/2001 – jako i dříve Bruselská úmluva – nesjednocuje procesní vnitrostátní právní předpisy, ale sleduje skromnější cíl, kterým je určení příslušného soudu v určitých případech, za použití parametrů odlišných od těch, které se uplatňují při rozhodování o přípustnosti žalob [42].

49. Samotné nařízení č. 44/2001 odkazuje v některých věcech na vnitrostátní právní předpisy, jako například pro upřesnění konceptu natolik zásadního, jakým je „bydliště“ [43]; v některých případech připustil Soudní dvůr uplatnění vnitrostátních právních předpisů za účelem doplnění předpisů Společenství [44].

50. Nelze se tudíž dovolávat čl. 6 bodu 1 uvedeného nařízení, pokud je řízení proti žalované osobě, jejíž bydliště určuje příslušnost soudu, nepřípustné již k okamžiku podání žaloby, na základě příslušných právních předpisů.

51. Odpověď v tomto smyslu zmírní nevýhody obou dvou výše uvedených alternativ, je v souladu s celkovým uspořádáním nařízení č. 44/2001 a poskytne užitečný pokyn soudům, které budou uplatňovat uvedené ustanovení.

40 — Rozsudek ze dne 15. května 1990, Hagen (C-365/88, Recueil, s. I-1845), bod 20; rozsudek ze dne 26. května 2005, GIE Réunion européenne a další (C-77/04, Sb. rozh. s. I-4509), bod 35; a výše uvedený rozsudek ve věci Turner, bod 29.

41 — Rozsudek ze dne 15. listopadu 1983, Duijnstee (288/82, Recueil, s. 3663, bod 14). Hoge Raad der Nederlanden se tázal Soudního dvora, zda povinnost prohlásit se z moci úřední nepříslušným na základě článku 19 Bruselské úmluvy platí také v rámci kasačního opravného prostředku, který – v souladu s vnitrostátními právními předpisy – omezuje přezkum příslušným soudním orgánem na žalobní důvody přednesené účastníky řízení.

42 — Rozsudky ve výše uvedených věcech Hagen, bod 17, a GIE Réunion européenne a další, bod 34.

43 — Dle článku 59: „pro posouzení, zda má strana řízení bydliště na území členského státu, u jehož soudů byl podán návrh, použije soud své právo“ (bod 1); uvedený článek dodává, že „nemá-li strana řízení bydliště v členském státě, u jehož soudů byl návrh podán, použije soud pro posouzení, zda má strana řízení bydliště v jiném členském státě, právo tohoto členského státu“ (bod 2).

44 — Rozsudek ze dne 7. června 1984, Zelger (129/83, Recueil, s. 2397) vykládá článek 21 Úmluvy; šířeji viz výše uvedený rozsudek ve věci Hagen, bod 19, který vyjmenovává některé další možnosti tohoto typu.

VI. Závěry

52. Ve světle předchozích úvah navrhuji Soudnímu dvoru podat následující odpověď na předběžnou otázku položenou Oberster Gerichtshof:

„Článku 6 bodu 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech se nelze dovolávat v rámci žaloby podané proti osobě s bydlištěm ve státě, ve kterém sídlí příslušný soud, a zároveň proti jiné osobě, jejíž bydliště se nachází v jiném členském státě, pokud je první uvedená žaloba již k okamžiku svého podání ze zjevných důvodů a ze zákona nepřípustná."